

УДК 811.161.2:366.56'367

Бондарчук К. С.¹

Самсонова І. А.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-520 НУ «Запорізька політехніка»

СПЕЦИФІЧНІ МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПОРІВНЯНО З РОСІЙСЬКОЮ

Кожна слов'янська мова має схожі риси з іншими спорідненими мовами, а також спільні лише з кількома чи навіть з однією з них. Українська мова, як і будь-яка інша, має свою історію походження і формування звукової, граматичної та лексичної систем. Її унікальні особливості проаналізовано у працях багатьох науковців (А. Кримського, Є. Тимченка, Ю. Шевельова, Л. Булаховського, А. Жовтобрюха та ін.), першим з яких був О. Потебня. Мета нашого дослідження – визначити специфічні морфологічні особливості української мови порівняно з російською мовою на прикладі різних частин мови.

Українська морфологія досліджена у працях О. Потебні, І. Кучеренка, І. Вихованця, І. Городенської та ін. В одних рисах вона схожа на російську, в інших відрізняється від неї низкою яскравих специфічних явищ, зокрема у словозміні іменників, творенні різних форм числівників, прикметників, прислівників. До них належать, зокрема, такі особливості:

- Збережено питоме закінчення множини **-и** в називному відмінку: *брати, тендери, професори*.

- Існує розрізнення закінчень **-у (-ю)/ -а (-я)** в родовому відмінку однини іменників чоловічого роду (*народу, обрію, засобу / присудка, підмета, предмета*).

- Давнє закінчення **-ові** у формі давального відмінка однини (*президентові, козакові*), яке властиве також формам місцевого відмінка (*на козакові, при президентові*).

- Залишками двоїни є форми орудного відмінка: *очима, дверима, плечима*.

- Наявність кличного відмінка: *брате, сину, мамо*.

- Словотвірні суфікси іменників **-інь, -ощі, -енко**: *далечінь, солодощі, поштаренко*.

- Має стягнуті форми прикметників і порядкових числівників: *стара, цікаве, перша*.

- Властиві пестливі форми збірних числівників: *двійко, трійко, троєчко*.

- У прикметниках на позначення вияву ознаки поруч зі словами *надто, занадто* вживаються префікси **за-, над-**: *завеликий, задовгий, надважливий*. Це характерно і для прислівників: *забагато, замало, надважливо*.

- Специфічні українські префікси **най-, якнай-, щонай-** при творенні ступенів порівняння прикметників і прислівників: *найвужчий, якнайкраще, щонайгірше*.

- Специфічні форми прислівників: з часткою **-не-** (*де-не-де, коли-не-коли*); прислівники часу з префіксами (*влітку, восени, взимку, вранці*); складні прислівники (*голіруч, ліворуч, водночас*); пестливі форми (*поволеньки, тепереньки*).

Отже, українській мові властиві специфічні морфологічні форми різних частин мови, зокрема відмінкові закінчення іменників, особливості ступенювання прикметників та прислівників, стягнуті форми прикметників і порядкових числівників, пестливі форми числівників, словотвірні особливості творення прислівників тощо.